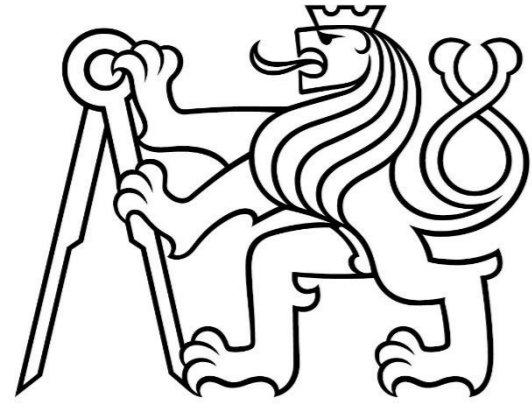

Komparativní analýza efektivního daňového a parařiskálního zatížení zaměstnanců ve vybraných státech

Bc. Markéta Šůchová
České vysoké učení technické v Praze
Masarykův ústav vyšších studií

2017

Abstrakt

Tato diplomová práce se blíže zabývá efektivním daňovým a parařiskálním zatížením zaměstnanců ve vybraných státech Evropské unie. Pro účely práce byly vybrány následující státy: Česká republika, Francie, Itálie, Irsko a Maďarsko. V práci je uvažován modelový poplatník – bezdětná osoba užívající základní typy slev na dani a daňových odpočtů – pro kterého jsou následně stanoveny algoritmy výpočtu daní a zákonných odvodů u vybraných států. Algoritmy jsou vytvořeny na základě aktuálních systémů zdanění u vybraných států (rok 2017). Algoritmy slouží pro výpočty efektivních a mezních sazeb zdanění. Výpočty jsou uskutečněny na populačních mzdových statistikách, získaných z databáze Eurostat (nejaktuálnější data k datu vypracování práce jsou z roku 2014). V rámci komparativní analýzy jsou srovnávány konstrukční prvky jednotlivých daňových systémů, dále mzdové populační statistiky a následně efektivní a mezní sazby u vybraných států.

Úvod

Málokdy odpovídají daňové sazby skutečnému zatížení daněmi a zákonnými odvody, a právě cílem této závěrečné práce je popsání a porovnání skutečného daňového a parařiskálního zatížení zaměstnanců ve vybraných evropských státech. Porovnávány jsou systémy zdanění u vybraných států z hlediska konstrukčních prvků daní, dále z hlediska populačních mzdových statistik a v neposlední řadě také z hlediska efektivních a mezních sazeb zdanění. Tato práce může posloužit například jako pomůcka pro personální pracovníky mezinárodně působících firem.

Pro zjištění reálného daňového zatížení práce využívá výpočtů efektivního zdanění, které lépe dokumentují reálný dopad daní a příspěvků na sociální zabezpečení na hrubé příjmy zaměstnanců. V rámci této diplomové práce jsou zkoumány efektivní a mezní sazby daňového zatížení zaměstnanců, které v sobě mimo daní zahrnují také příspěvky na sociální zabezpečení, neboť tímto způsobem výsledky více odpovídají skutečnosti.

Analyzovány jsou následující státy: Česká republika, Francie, Itálie, Irsko a Maďarsko. Komparace efektivního zatížení daněmi a zákonnými odvody je u jednotlivých států provedena pomocí modelového poplatníka, přesněji bezdětnou osobu, která má nárok na základní formy daňových slev a odpočtů. Pro tohoto modelového poplatníka jsou u jednotlivých států zjištěny populační statistiky hrubých mezd pro vybrané statistické hodnoty, které slouží jako podklad pro výpočty efektivních a mezních sazeb zdanění.

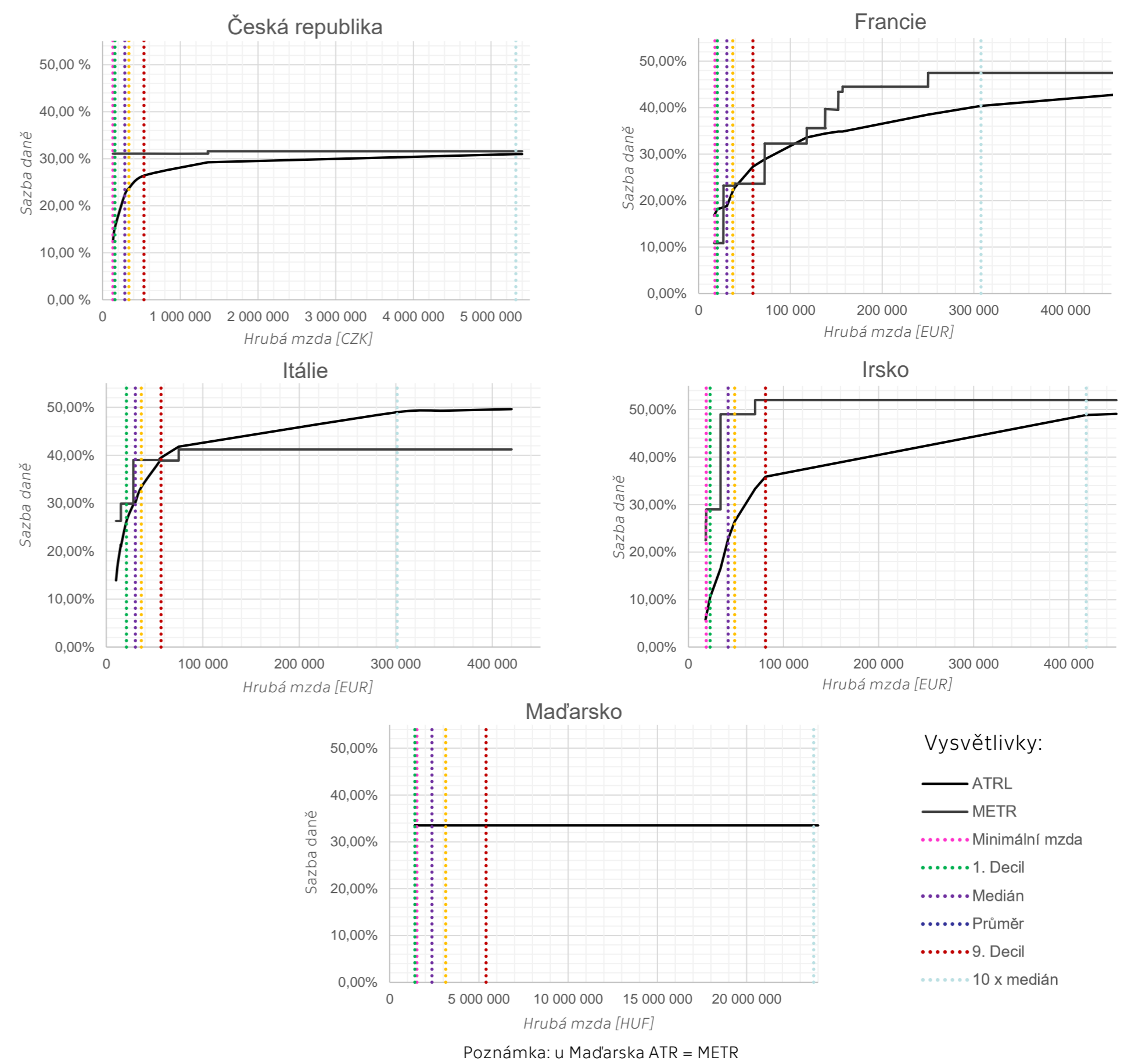
Metodika

Pro komparaci efektivních a mezních sazeb daní a zákonných odvodů u vybraných států bylo důležité nejprve analyzovat aktuálně platné systémy daní a zákonných odvodů. Dle těchto systémů a vytvořeného modelového poplatníka byly následně sestaveny algoritmy výpočtu daní a zákonných odvodů, včetně formulí pro čistý příjem a daňové zatížení. Následně byla získána data o hrubých mzdách z databáze Eurostat ve vybraných státech, přičemž tato data byla vybrána jak pro celkovou populaci, tak pro populace diferencované, a to dle pohlaví a věku. Na těchto statistikách, zahrnujících vybrané statistické hodnoty, byly následně počítány efektivní a mezní sazby daní a zákonných odvodů. Pro následnou komparaci byly mezní a efektivní sazby daní a zákonných odvodů pro celkovou populaci vykresleny v grafech, neboť takto vznikla funkce pro efektivní a mezní sazbu zdanění, pomocí které je možno sledovat jednotlivé změny daňového zatížení dle velikostí příjmů.

Výsledky

Porovnávány byly systémy zdanění u vybraných států dle konstrukčních prvků daní, dále z pohledu mzdových populačních statistik a v neposlední řadě také z hlediska efektivních a mezních sazeb zdanění. Komparace efektivních a mezních sazeb byla provedena ze tří pohledů. Byl zjišťován průběh funkcí efektivní a mezní sazby u jednotlivých států, následně byla uskutečněna komparace efektivních a mezních sazeb u celkové populace napříč státy, závěrem byly jako doplňkové zkoumány výše efektivních a mezních sazeb u vybraných diferencovaných populací z pohledu vnitrostátního a mezistátního.

Pomocí vykonstruovaných algoritmů a dat o hrubých mzdách byly vytvořeny následující grafy, demonstrující funkce efektivní a mezní sazby daní a zákonných odvodů u celkových populací vybraných zemí. Grafy vznikly prostřednictvím vlastního zpracování (Šůchová, 2017).

Shrnutí

Na základě definovaných charakteristik průběhů funkcí efektivních a mezních sazeb u vybraných států je možno demonstrovat složitost jednotlivých daňových systémů. Jednoznačně nejsložitější daňový systém je dle výsledků aplikován ve Francii, neboť zde existuje široké spektrum progresivních sazeb daně z příjmu, a také nepřehledné množství různých vyměřovacích základů pro aplikaci odlišných sazeb příspěvků sociálního zabezpečení. Naopak nejjednodušším se projevil systém daní a zákonných odvodů v Maďarsku, neboť zde existuje pouze proporcionální sazba daně z příjmu, přičemž zde nejsou aplikovány žádné minimální ani maximální vyměřovací základy pro výpočet příspěvků na sociální zabezpečení.

Výsledky komparace hodnot efektivních a mezních sazeb zdanění celkových populací dokumentují, že nejmenší efektivní sazby zdanění dosahuje u většiny zkoumaných statistických hodnot Česká republika, naopak dlouhodobě nejvyšší hodnoty byly sledovány u Itálie. U ostatních vybraných států byly zaznamenány značné výkyvy výše efektivních sazeb. Mezní sazby u zkoumaných statistických veličin jsou u všech vybraných států velmi proměnlivé. Z každé dodatečné jednotky hrubé mzdy je vládou odebrána nejmenší část u minimální mzdy, prvního decilu, mediánu, průměru a devátého decilu ve Francii, u desetinásobku mediánu poté v České republice. Nejvíce jsou tedy motivováni zvyšovat pracovní úsilí zaměstnanci ve Francii, kteří pobírají mzdu ve výši od minimální mzdy, po devátý decil, u výrazně vysokých mezd jsou vyšší měrou motivováni zaměstnanci v České republice. Naopak nejvíce z každé dodatečné jednotky hrubé mzdy je vládou odňato u minimální mzdy a prvního decilu v Maďarsku, u mediánu, průměru, devátého decilu a desetinásobku mediánu naopak v Irsku, přičemž vyšší hodnoty mají za následek nižší motivaci zaměstnanců pro zvyšování pracovního úsilí.

Je třeba brát zřetel na to, že dosažené výsledky v této práci odpovídají efektivnímu daňovému zatížení vymodelovaného poplatníka. V případě, že by modelový poplatník představoval osobu s dětmi, osobu užívající různé typy slev na dani nebo daňové odpočty, či osobu, mající odlišné umístění trvalého bydliště v Itálii apod., výsledky by byly rozdílné.

Použitá literatura

- KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 276 s. ISBN 978-80-7478-841-3.
- LOŠŤÁK, M, PELECH, P., RINDOVÁ, I. *Zdanění mezd, platů a ostatních příjmů ze závislé činnosti v roce 2017*. Olomouc: Nakladatelství ANAG, 2017, 368 s. ISBN: 978-80-7554-064-5.
- VANČUROVÁ, A, LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2016*. 13. vydání. Praha: VOX a. s., 2016, 393 s. ISBN: 978-80-87480-44-1.
- VÍTEK, L. *Ekonomická analýza zdanění příjmů*. Praha: IREAS, Institut pro strukturální politiku, o. p. s., 2008, 311 s. ISBN: 978-80-86684-50-5.